

Beteckning: _____

Institutionen för matematik, natur- och datavetenskap

Styrdokumentet och Läraren

En analys av nationella och lokala styrdokument samt lärarens bedömning i ämnet Idrott och Hälsa

Maria Bernäng
Ht-2009

C-nivå
15 hp

Lärarprogrammet 270 hp
Examinator: Göran Svedsäter Handledare: Markus Holmkvist

Sammanfattning:

Syftet med arbetet var att genom analys av nationella och lokala styrdokument samt enkätsvar från lärare i Idrott och Hälsa reda ut hur väl lärarnas sätt att bedöma stämmer med de nationella betygskriterierna.

De metoder som använts är frågeenkät till lärare i ämnet Idrott och Hälsa och textanalys av de nationella och lokala styrdokument.

Huvudresultaten är att lärarna bedömer efter något andra grunder än de som sägs i de nationella styrdokument. Nationella och lokala styrdokument skiljer sig mycket lite åt. Lärarna verkar ha svårigheter med att tolka styrdokument.

Den allra viktigaste slutsatsen som kan dras är att även om styrdokument stämmer väl överens så bedömer lärarna efter andra grundprinciper. Framförallt är elevens kämparanda viktig för ett godkänt betyg trots att detta inte nämns i de nationella styrdokument.

Nyckelord: Bedömning, betyg, idrott och hälsa, betygskriterier

Innehållsförteckning

1 INLEDNING	3
1.1 Bakgrund	3
1.1.1 Det relativa betygssystemet	3
1.1.2 Det målrelaterade betygssystemet	3
1.2 Litteraturgenomgång	5
1.2.1 Staten, kommunen och skolan	5
1.2.2 De fyra f:en	7
1.2.3 Tidigare forskning	7
1.3 Definition av begrepp	10
1.4 Frågeställningar	11
2 METOD	11
2.1 Urval	11
2.2 Datainsamlingsmetoder	12
2.2.1 Enkät	12
2.2.2 Analys av kursplaner och betygskriterier	13
2.3 Procedur	14
2.3.1 Enkät och missivbrev	14
2.3.2 Lokala kursplaner och betygskriterier	14
2.4 Analysmetoder	14
2.4.1 Analys av styrdokumentet	14
2.4.2 Analys av enkäterna	15
3 RESULTAT	15
3.1 Vad är det lärarna på de kommunala högstadieskolorna i Gävle bedömer i ämnet Idrott och Hälsa?	15
3.2 Hur ser de lokala kursplanerna och betygskriterierna i Gävles kommunala högstadieskolor ut i jämförelse med den nationella kursplanen för Idrott och Hälsa?	17
3.2.1 Rörelse, rytm och dans	18
3.2.2 Livsstil, livsmiljö och hälsa	18
3.2.3 Natur och friluftsliv	18
3.2.4 Ledarskap	18
3.2.5 Orientering	19
3.2.6 Ergonomi	19
3.2.7 Simning och livräddning	19
3.2.8 Jämförelse med tidigare forskning	20
3.3 Stämmer det som de kommunala lärarna i Gävle bedömer eleverna efter överens med de nationella styrdokumentet?	20
4 DISKUSSION	21
4.1 Sammanfattning	21
4.2 Tillförlitlighet	22
4.3 Teoretisk tolkning	23
4.3.1 Att göra sitt bästa	23
4.3.2 Att tolka styrdokument	23
4.3.3 Kunskaper	25
4.3.4 Stämmer det överens?	26
4.4 Förslag till fortsatt forskning/praktisk tillämpning	27
REFERENSER	28
BILAGOR	31

1 INLEDNING

Syftet med arbetet är att genom analys av nationella och lokala styrdokument samt enkätsvar från lärare i Idrott och Hälsa reda ut hur väl lärarnas sätt att bedöma stämmer med de nationella betygskriterierna.

Under utbildningen till lärare har jag flera gånger stött på problematiken kring bedömning. Vilka kriterier ska man följa? Hur gör egentligen lärarna? Hur rätt eller fel är det att anteckna resultat i till exempel löpning som en hjälp vid bedömning? Jag kan fortsätta att kasta ut fråga efter fråga. Ämnet är stort och även om det behandlats ofta i lärarutbildningen känner jag att det finns så mycket mer att lära inom detta. Det jag tagit fasta på i det här arbetet är att lärare, studenter och andra runt omkring skolan ofta klagar på hur luddiga de nationella styrdokumenterna är. Vad betyder egentligen det som står i Lpo 94, kursplanen och betygskriterierna för Idrott och Hälsa? Genom en jämförande analys av styrdokumenterna, de nationella och lokala, samt enkätfrågor till lärarna i Idrott och Hälsa i kommunen avser jag kunna klargöra lite av hur bedömningen och betygsättningen går till i ämnet Idrott och Hälsa.

Jag utbildar mig till lärare för årskurserna 4-9 och jag har valt att inrikta denna undersökning på de kommunala skolorna i Gävle som har årskurserna 7-9. De deltagande lärarna är de som undervisar i Idrott och Hälsa och har klasserna 7-9 på de utvalda skolorna.

1.1 Bakgrund

I bakgrunden behandlas det relativa betygssystemet kort för att sedan gå över till hur skolan fungerar idag med det målrelaterade betygssystemet och därmed läroplan, kursplan och grundskoleförordningen.

1.1.1 Det relativa betygssystemet

Det relativa betygssystemet var det som fanns i Sverige innan det målrelaterade betygssystemet som kom i och med Lpo 94. Systemet utgick från en matematisk modell och betygen fördelades enligt procentsatser. ”Fördelningen av betyg skulle enligt teorierna bakom det grupprelaterade betygssystemet gälla för alla elever i landet i t.ex. årskurs 9. Det förekom emellertid att den enskilde läraren fördelade betyg i den enskilda klassen efter de angivna procenttalen.” (Skolverket 2008a)

Tabell 1: Procentfördelning i det relativa betygssystemet

Betyg	1	2	3	4	5
Procent	7	24	38	24	7

1.1.2 Det målrelaterade betygssystemet

1994 infördes en ny läroplan i skolan, läroplanen för det obligatoriska skolväsendet (Lpo 94). I och med denna förändrades betygssystemet från det relativa till det målrelaterade betygssystemet. Då det relativa betygssystemet talade om hur en elevs kunskaper förhåller sig till andra elevers kunskaper talar de målrelaterade betygssystemet om elevens kunskapsutveckling. Elevens kunskaper bedöms utifrån de satta målen och kriterierna i styrdokumenterna. (Skolverket 2008b) ”Kursplanernas mål för ett ämne eller en kurs anger vilka kunskaper eleverna skall utveckla. Betygskriterierna beskriver och preciserar de kunskapskvaliteter som gäller för respektive betyg” (Skolverket 2008a). Skolans uppdrag är enligt Lpo 94 att ge eleverna en likvärdig utbildning, ”undervisningen skall anpassas till varje elevs förutsättningar och behov”(s.13 Lärarboken 2005) men samtidigt har skolan ett särskilt

ansvar för de elever som har svårt att uppnå målen och därför kan inte utbildningen se likadan ut för alla elever.

Under utbildningen ska eleven ha fått uppleva kunskap i olika uttrycksformer. Det innebär att ”drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form skall vara inslag i skolans verksamhet.” (s.15 Lärarboken 2005). I de mål som skolan har ansvar för att eleven efter grundskolan ska kunna använda sig av återfinns uttrycksformerna dans, drama, musik, bild och språk igen. Ett annat viktigt mål är att eleven ”har grundläggande kunskaper om förutsättningarna för en god hälsa samt har förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan och miljön.”(s.19 Lärarboken 2005).

I Lpo 94 utgår man från att lokala styrdokument finns på skolorna även om det inte existerar något krav på att det ska finnas. Skolan skall ha en lokal arbetsplan men de måste alltså inte ha eget skrivna kursplaner och betygskriterier för de olika ämnena. (Skolverket 2001)

Ämnet Idrott och Hälsa har två grundläggande syften, det första innebär ”att skapa förutsättningar för alla att delta i olika aktiviteter på sina egna villkor, utveckla gemenskap och samarbetsförmåga samt förståelse och respekt för andra.”(s.1 Skolverket 2000). Det andra syftet är ”att utveckla elevernas fysiska, psykiska och sociala förmåga samt ge kunskaper om den egna livsstilens betydelse för hälsan.”(s.1 Skolverket 2000).

Mål att sträva mot i den nationella kursplanen är de mål skolan skall sträva efter att alla elever i skolan skall kunna. Detta är inte några svåra mål som bara vissa elever når upp till utan tanken är att alla elever skall klara av dessa utan problem. Målen är en riktlinje om vad utbildningen handlar om. (Skolverket 2009)

Hälsa och dans framkommer redan i läroplanen som viktiga moment i utbildningen vilket även genomsyrar hela kursplanen för Idrott och Hälsa. I ”Mål att sträva mot” nämns att eleverna ska lära sig att ta ansvar för sin egen hälsa, de ska kunna ta ställning i hälsofrågor och veta vad som främjar hälsa. Olika former av dans och lekar från olika tidsperioder och kulturer nämns också som något eleverna ska få inblick i. Även friluftsliv, ledarskap och gemenskap ses som viktigt.

Under rubriken ”Ämnets karaktär och uppbyggnad” finns mer fylliga beskrivningar av viktiga delar i ämnet. Så som att hälsoperspektivet innefattar både fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande vars betydelse ska kunna följa eleven genom livet. Arbetsmiljö, friluftsliv, rytm och estetik tas upp. Livräddning och utbildning för nödsituationer är en av ämnets viktigare delar och ett av de mål som skall ha uppnåtts i slutet av årskurs nio. (Skolverket 2000)

På Skolverkets hemsida (2009) beskrivs vad ”mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det nionde skolåret” egentligen står för och med dessa menas att de är en ”minimnivå av kunskaper” för varje elev som de skall kunna när de genomgått grundskolan. Det är också dessa mål som används som kriterier för godkänt, huvudregeln är att alla mål skall vara nådda för att eleven ska kunna få godkänt i ämnet (Skolverket 2001). Målen bör ses som utgångspunkt för bedömningen av eleverna. Detta leder till en viktig slutsats, enligt Skolverket (2001) ska inte närvaro, flit eller ambition ligga till grund för betygen. Att idrotta utanför skolan skall räknas med då eleven bedöms men eleven kan inte få betyg på grund av det om eleven inte uppfyller målen (Skolverket 2001). Målen i kursplanen är den viktigaste utgångspunkten vid bedömning.

En viktig del i Lpo 94 är att eleverna ska kunna förstå och tillämpa. Det här exemplet kommer från boken *Vad krävs nu?* Av Per Måhl (2002) och visar på hur de olika betygen godkänt (G), väl godkänt (VG) och mycket väl godkänt (MVG) kan tolkas.

”Låt oss säga att en högstadieselev har läst 30 böcker – ”Isfolket”, ganska lätta böcker – och eleven kommer nätt och jämt ihåg böckernas handling. Det kanske räcker till G i läsning. En annan elev har läst tre böcker, bl.a. ”Anne Franks dagbok”. Eleven har redovisat boken och då beskrivit sina känslor, jämfört sin egen situation med Anne Franks och anknutit till olika uppfattningar om flyktingpolitik i Sverige idag. Det kanske blir VG i läsförmåga. En tredje elev kanske tycker att de böcker man läser i skolan är tråkiga. Läraren säger: ”Välj själv!” Eleven läser ”Sophies värld” – en mycket krävande bok – och håller ett föredrag för klassen och förklarar skillnaden mellan Platons och Aristoteles idéer så att det framgår att eleven har förstått boken. Det kan bli ett MVG i läsförmåga.” (s.125 Måhl 2002)

I grundskoleförordningen finns anvisningar utöver det som står i skollagen och ett av de områden som behandlas är betyg. I kapitel 7, 7§ står det att då betyg sätts i ett ämne innan det är avslutat eller innan ämnesblocket är avslutat så är det de kunskaper som eleven fått under terminens gång som skall bedömas. Det är alltså aktuellt i alla ämnen under grundskolan då endast slutbetygen i årskurs nio sätts då kurserna är avslutade. 9§ handlar om hur bedömningen ska gå till om eleven inte uppnår de mål som är satta för årskurs 9. Har eleven inte uppnått målen i kursplanen ska betyg inte sättas (Grundskoleförordningen kap 7. 9§).

Enligt Grundskoleförordningen kap 7 skall betyget Godkänt motsvara de mål som eleverna enligt kursplanerna skall ha uppnått i ämnena i slutet av det nionde skolåret. Betygskriterierna skall precisera vilka kunskaper enligt kursplanerna som krävs för respektive betyg. IG, icke godkänd eller underkänd finns inte som ett betyg i grundskolan utan om en elev inte uppnår målen sätts helt enkelt inget betyg alls (Tholin 2003).

1.2 Litteraturgenomgång

Till en början beskrivs hur skolsystemet idag ser ut med tanke på vem som styr och varifrån besluten kommer. Det allra senaste från skolpolitiken behandlas kort. Sedan sker en genomgång av tidigare forskning gjord inom det aktuella ämnet.

1.2.1 Staten, kommunen och skolan

Läroplaner, kursplaner och betygskriterier är statliga dokument, de formuleras av staten men ska användas i skolan. De skrivs alltså på en annan nivå än där de ska användas. Lindensjö och Lundgren (2000) använder sig av begreppen formuleringsarena och realiseringsarena för att beskriva fenomenet. I skiftet mellan 1800-talet och 1900-talet började grundtanken om hur utbildningen i Sverige skulle se ut att förändras. Det blev allt viktigare att knyta an till näringslivet och att sikta på framtiden. Skolan skulle även arbeta för att utjämna sociala, ekonomiska och kulturella skillnader. I och med detta började klyftan mellan de olika arenorna att vidgas. I formuleringsarenan finner man politiker som vill forma skolan efter deras ideologi samtidigt så finns det specialister som ska precisera och tydliggöra målen. Medan det i realiseringsarenan är lärare som ska förverkliga de offentliga planerna eller reformerna. Klyftan består i problematiken att översätta politikernas tankar till det praktiska arbetet i skolan. Då lärarna själva utformar sin undervisning kan det vara svårt för politikerna att nå fram med sina förändringar och reformer. Om läraren inte själv ser vinsten av det är risken stor att man fortsätter som vanligt istället. (Lindensjö och Lundgren 2000)

Skolverket beskriver på sin hemsida hur de olika nivåerna staten, kommun och skolan skall verka i skolfrågor. Staten beslutar skolans inriktning, vilka ämnen som ska finnas i skolan och

dess mål och riktlinjer för vad eleverna ska kunna. På kommunal nivå sker resursfördelning och beslut om skolans organisation. Sedan har rektorn ansvar för varje enskild skola där lärare och elever ska tolka de nationella styrdokumenterna och sedan utföra detta i praktiken. (Skolverket 2009)

En viktig del att betrakta då vi talar om formuleringsarena, realiseringsarena och bedömning är att det är lärarna som har den totala makten vid betygssättning och de som står helt maktlösa är eleverna och deras vårdnadshavare. Eleverna har nästan ingen som helst chans att vara med i utformandet av betygskriterierna och inte heller har de någon större möjlighet att påverka redan satta betyg. ”Makten förskjuts till lärarna som är de enda som kan tolka hela systemet.” (s.181 Tholin 2006). Makten som lärarna har handlar om elevens möjlighet till vidare studier. Elevens betyg blir avgörande för att söka till gymnasiet och senare till högskola och universitet. Tholin anser också att det är skrämmande att det inte sker någon verklig kontroll av hur bedömningen fungerar och hur de lokala styrdokumenterna är utformade. (Tholin 2006)

Under en kongress som Lärarnas Riksförbund hade i maj 2008 talades det om att verka för att regeringen skulle tillsätta en utredning över hur de stora förändringarna i skolan från 90-talet har fungerat (Fjelkner 2008). Metta Fjelkner som är ordförande i Lärarnas Riksförbund skriver att

”Lärarnas riksförbund anser att någon måste ta ansvaret för likvärdigheten och rättvisan i den svenska skolan. Alltför många kommunpolitiker klarar inte av ansvaret för kunskapsuppdraget. Alltför många vill bara skicka det ansvaret för skolan vidare, och exempelvis lägga skolan på entreprenad, eller sälja ut den.”(Fjelkner 2008).

Fjelkner (2008) menar att utredningen är första steget mot en skola där staten har huvudansvaret för kvaliteten och likvärdigheten. Lärarnas Riksförbund genomförde en enkätundersökning vid tidigare nämnda kongress. Här framkom att de allra flesta lärare, föräldrar och elever anser att det inte är självklart att alla elever får en likvärdig utbildning idag. Betydligt fler än hälften av de lärare och föräldrar som svarade på enkäten trodde att kvaliteten på skolan skulle kunna förbättras om staten hade ett större ansvar. (Lärarnas Riksförbund 2008)

Folkpartiet anser att genom att återknyta skolan till staten istället för den kommunalstyrning som finns idag, sedan 1990-talets början, skulle man kunna knyta ihop klyftan mellan formuleringsarenan och realiseringsarenan igen. Folkpartiet menar att det idag finns många oklarheter kring var det egentliga ansvaret ligger, hos staten eller hos kommunen. Detta problem skulle inte längre finnas om staten är huvudmannen för skolan. En av Folkpartiets stora anledningar till att förstatliga skolan är att kunna ge eleverna en likvärdig utbildning. Då det idag finns mycket stora skillnader mellan olika skolor i olika kommuner. (Björklund, Odenljung och Standberg 2009)

Per Måhl (2002) har liknande tankar kring klyftan mellan formuleringsarenan och realiseringsarenan men han talar mer om de olika tänkbara anledningarna till varför regeringen 1990 valde att lämna de gamla läroplanerna och betygssystemet bakom sig och sjösätta Lpo 94 och det målrelaterade betygssystemet. En anledningen Måhl ser är att få en chans att utvärdera lärarnas undervisning och därmed kunna reda ut varför vissa skolor och lärare lyckas bättre än andra. Det gamla relativa betygssystemet kunde inte ge denna jämförelse skolor och lärare emellan. Den andra anledningen är att kunna utvärdera vad man får för pengarna. Går det bra på skolan och eleverna kommer ut med betyg behövs inget göras

men om kvaliteten sjunker och betygen dalar så skall kommunen skjuta in pengar i verksamheten. (Måhl 2002)

1.2.2 De fyra f:en

Det sätt att se på kunskap som presenteras i Lpo 94 är de fyra f:n; fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet. Selghed (2006) ger en förklaring över vad dessa innebär. Både fakta och förståelse är teoretiska, fakta är av kvantitativ natur och förståelse av kvalitativ natur. Man kan säga att då fakta får mening, utvecklas förståelsen. Färdighet handlar om det praktiska, till exempel vår motorik. Förtrogenhetskunskapen benämns ofta som ”tyst kunskap”, kunskap som vi har eller vet men kanske inte är helt medvetna om det. En balans mellan fakta och förståelse är det skolan bör sträva efter. (Selghed 2006)

Inom Idrott och Hälsa är färdighet den mest framträdande kunskapen (Annerstedt 2002). Idrott – Hälsa – Livsstil är en lärobok för gymnasieskolan av Annerstedt, Bø, Dieserud, Elvestad och Strømme (2000) där det i det första kapitlet motiveras varför man bör ha Idrott och Hälsa. Det allra första som nämns är glädjen av att ”bemästra en färdighet” (s.7 Annerstedt m.fl. 2000). I samma avsnitt i boken finns också Bild 1 som på ett klart och tydligt sätt visar innehållet i ämnet. Kunskapsfältet visar på faktakunskaper, ett fält med färdigheter och slutligen ett fält som nämns som insats och förhållningssätt. Kan det fältet tolkas som förståelse och förtrogenhet?

Bild 1. De olika delarna i Idrott och Hälsa (s.9 Annerstedt m.fl. 2000 Tecknad av David Keeping)

1.2.3 Tidigare forskning

Eriksson, Gustavsson, Johansson, Mustell, Quennerstedt, Rudsberg, Sundberg och Svensson har på uppdrag av Skolverket och regeringen skrivit rapporten *Skolämnet Idrott och hälsa i Sveriges skolor - en utvärdering av läget hösten 2002* där ämnet Idrott och Hälsa utvärderats. Regeringens formulering i regleringsbrevet löd:

”Skolverket skall utvärdera och analysera undervisningen i ämnet Idrott och hälsa i förhållande till kursplanerna samt utvärdera i vilken mån eleverna deltar i och fullföljer utbildningen. Orsaker till bristande måluppfyllelse skall analyseras...”(s.4 Eriksson m.fl. 2003).

Ett av resultaten från undersökningen som Eriksson m.fl. (2003) gjorde var att man inte längre kan styrka att prestation, tävling och konkurrens är något som upptar större delen av undervisningen. Lärarna fokuserar nu mera på att eleverna ska ha roligt i den fysiska aktiviteten och få en positiv självbild. Detta är en av de positiva trender som Skolverket fann i undersökningen. Vilket vi också kan se i läroboken *Idrott – Hälsa – Livsstil* (Annerstedt m.fl. 2000). Titta närmare på begreppen runt ”insats och förhållningssätt” i bild 1.

Flera dilemman och problemområden upptäcktes i studien *Skolämnet Idrott och hälsa i Sveriges skolor* och ett av dessa har varit av intresse för det här arbetet. Många av lärarna som deltog i studien anser att de nationella betygskriterierna är alldeles för svåra att tyda vilket lämnar det öppet för egna tolkningar. Det resulterar i att det på lokalnivå fylls på med egna kriterier som kanske egentligen inte hör hemma där (Eriksson m.fl. 2003). Jörgen Tholin (2003) gjorde en analys av lokala kursplaner 1998 då det nya målrelaterade betygssystemet med G, VG och MVG precis införts och de första eleverna med dessa betyg hade blivit bedömda. Här kan man hitta flera exempel på sådana egna kriterier som Eriksson m.fl. (2003) talar om. Ett av de mer speciella kriterierna är det för MVG ”Ha kunskaper och färdigheter i någon idrott för att kunna tävlingsidrotta på distriktselitnivå.”(s.64 Tholin 2003). Vanligt förekommande kriterier för Godkänt är att eleverna ska ha hög närvaro och vara aktiva på lektionerna (Tholin 2003). Vilket inte stämmer överens med Skolverkets riktlinjer där närvaro, flit och ambition ej ska vara betygsgrundande (Skolverket 2001).

I en undersökning gjord av Karlsson och Persson (2007) svarade de deltagande lärarna att en av de vanligaste grunderna för deras bedömning ligger i elevernas sociala kompetens och elevens inställning till ämnet. Fokus på elevernas sociala kompetens finns också med i de lokala styrdokumenterna då eleverna ska lära sig samarbete, konflikthantering m.m. Eriksson m.fl. (2003). Även i Stigssons undersökning (2008) svarar lärarna att elevernas inställning till ämnet är bland det allra viktigaste vid bedömningen. Stigsson (2008) berör också elevernas närvaro på lektionerna i sin undersökning. Lärarna menar att närvaron inte ska påverka betyget men samtidigt missar ju en elev med hög frånvaro många viktiga moment i ämnet (Stigsson 2008). Den representant för idrottshögskolan vid Göteborgs universitet som deltagit i Karlssons och Perssons undersökning menar att ”En förutsättning för att kunna bedöma elevernas prestationer och utveckling är att de faktiskt är där” (s.23 Karlsson och Persson 2008). Annerstedt (2002) är inne på samma linje, om eleven inte visar vad den kan har läraren inget att utgå ifrån i sin bedömning.

I rapporten *Skolämnet Idrott och hälsa i Sveriges skolor* (Eriksson m.fl. 2003) är ett av delmomenten en analys av lokala kursplaner och betygskriterier. Analysen är gjord på 22 skolor som skickade in sina dokument till forskningsgruppen. Två frågor som ställdes under analysen var ”Vilka fysiska aktiviteter beskrivs och utifrån vad?” och ”Vilken hälsa är det som beskrivs och utifrån vad?”. När det gäller hälsa beskrivs den oftast utifrån ett nyttoperspektiv samt att det vanligtvis beskrivs som en teoretisk del i undervisningen. Lärarna lägger fokus på träningslära, risker och hygien. Den fysiska aktiviteten handlar främst om att ge eleverna en bred rörelsegrund och rörelseglädje men den är väldigt sällan kopplad till hälsan. Författarna har svårt att se en tydlig koppling mellan idrott och hälsa utan menar att ämnet är uppdelat mellan idrotten som det praktiska och hälsan som det teoretiska. Hälsan ses som ett separat moment och inte som ämnets inriktning.

En delstudie i rapporten *Skolämnet Idrott och hälsa i Sveriges skolor* (Eriksson m.fl. 2003) handlar om hur lärarna i idrott och hälsa ser på bedömningen av ämnet. Flera av de intervjuade lärarna menar att det är svårt att bedöma utifrån betygskriterierna då dessa upplevs som luddiga men att de förstår innebörden av kriterierna. Därför finner författarna att de lokala betygskriterierna på alla de undersökta skolorna är utformade med mycket tydligare och konkretare mål för de olika betygen. Lärarna anser att detta är bra både i kontakten med eleverna och med vårdnadshavare. För VG och MVG finns det prestationskrav och kunskapskrav i taktik, teknik och regler medan det för att få G oftast krävs att eleven ska delta och försöka göra sitt bästa. Social förmåga och ledarskap är också något som finns som krav för de högre betygen. Att eleverna ska tillgodogöra sig kunskap genom reflektion och diskussioner verkar dock saknas i de lokala betygskriterierna även om de omtalas i de nationella styrdokumenterna. Lärarna menar att prestation och tävling inte är så viktigt men trots det så förekommer det att resultaten är betygsgrundande. Annerstedt (2001) menar att det finns många risker med prestationskraven. Genom att pressa eleverna till resultat och bra prestationer kan de få en negativ bild av att vara fysiskt aktiva. Detta är negativt om tanken är att ge eleverna en rörelseglädje som de har med sig genom livet. Annerstedt anser också att skolan och lärarna måste inse att det inte är idrottsmedicin de pysslar med utan undervisning. Det är inget ”eleverna måste tvinga i sig för att på sikt må bra” (Annerstedt 2001. s.290). Annerstedt (2001) kritiserar också omfånget av utbildning i bedömning för studenterna på lärarutbildningarna och anser att detta kan ligga i grunden för problematiken kring bedömning.

Tholin (2003) tar upp de problem som finns runt språket i de lokala kursplanerna och kriterierna. Tanken från skolverket är att dokumenten ska vara lätta att förstå för elever, föräldrar, rektorer och politiker. Balansgången är dock svår, då de två skilda grupperna har så olika förkunskaper, elever och föräldrar på ena sidan och politiker och rektorer på den andra. Klyftan här emellan är ännu vidare än den klyfta som tidigare talats om mellan formuleringsarenan och realiseringsarenan. Något som Tholin (2003) uppmärksammade i sin analys var att kursplanerna för Idrott och Hälsa vanligtvis var skrivna i ett mycket mer vardagligt språk medan de för Engelska och Kemi var mycket mer formella. Vanligt är också att man hittar rekontextualiseringar i de lokala dokumenten. Det innebär att författarna, lärarna på skolorna, använt sig av något från de nationella styrdokumenterna och satt in det i ett lite annorlunda sammanhang eller endast ändrat på några ord. Ett exempel är att kriterier för VG i årskurs nio kunde finnas som kriterier för MVG i årskurs åtta. (Tholin 2003)

Tholin (2006) har analyserat och jämfört de lokala kursplanerna och betygskriterierna som han fått in 1996 samt 2005 och ett av de resultat samt fortsatta funderingar han kom fram till är detta att ”De flesta lokala betygskriterier är numera så lika de centrala att en analys av dem ofrånkomligen leder till frågan om det verkligen är rimligt att tusentals skolor formulerar egna betygskriterier som i de allra flesta fall blir något sämre versioner av de centrala.” (s.170 Tholin 2006). Tholin menar att de lokala styrdokumenterna inte alls blivit tydligare utan bara en något sämre kopia av de nationella styrdokumenterna.

Något som ännu inte behandlats här är frågan om lokala kursplaner och lokala betygskriterier ens finns på skolorna. Då Jörgen Tholin startade sin undersökning om och analys av de lokala styrdokumenterna strax efter att det målrelaterade betygssystemet infördes, 1996, var det flera av de utvalda skolorna som inte hade lokala styrdokument. När Tholin fortsatte sin undersökning, 2005, fanns problematiken fortfarande kvar. Vanliga svar på frågan varför de inte hade några var att de arbetade med att formatera om dokumenten. Något som Tholin (2006) nämner som mycket intressant är det faktum att de allra flesta av skolorna aktivt hade

arbetat med kursplanerna och kriterierna sedan 1996. Vilket tyder på ett intresse från skolorna och dess lärare. (Tholin 2006)

Karlsson och Persson (2007) drar slutsatsen att ”Bara genom att ha undersökt fyra lärares tankar ser vi att deras bedömningsunderlag grundar sig på annat än de faktiska kriterierna. Istället för att inrikta sig på målen ligger mycket fokus på kvalitéer som social kompetens, arbetsinsats och intresse.” (s. 21 Karlsson och Persson 2007). Annerstedt (2002) menar däremot att elevernas insats och förhållningssätt bör utgöra en del i bedömningsunderlaget, då elevernas fysiska förutsättningar kan skilja så mycket från en elev till en annan. Kön, vikt, längd, funktions nedsättningar, ålder m.m. gör stora skillnader i ett ämne som Idrott och Hälsa. Annerstedt anser vidare att det inom ämnet inte går att ha betygskriterier som är utformade med sekunder och centimetrar då alla elever ska ha en chans att nå målen vare sig funktions nedsättning eller inte. Samt att målen bör behandla önskvärda kvaliteter hos eleverna och prestationer efter deras egna förutsättningar.

Stigsson (2008) påpekar att lärarna ska bedöma eleverna efter de riktlinjer som ges i Lpo 94 men de har länge varit osäkra på om de tolkat läroplanen rätt, först på senare år har de börjat förstå den. Denna osäkerhet som funnits bland lärarna i och med skiftet från det relativa till det målrelaterade betygssystemet har gett upphov till mycket vändor för lärarna. Eleverna har tidigare bedömts efter den matematiska modellen om normalfördelning (Skolverket 2008a). Nu skall de bedömas utifrån sina kunskaper. Ett exempel på hur detta kunde misstolkas av lärarna skildrar Måhl (2002) med en dialog:

- ” - Men tänk om alla i en klass lyckas så bra att de uppfyller kraven för VG eller MVG?
Vad händer då?
- Alla får VG eller MVG.
- Då blir det ju betygsinflation!” (s.90 Måhl 2002)

Estetik är en viktig del inom ämnet och finns tydligt med i både läroplanen, kursplanen och betygskriterierna. Annerstedt (2002) för en diskussion kring vad som menas med estetik. Vanligtvis kopplas estetiken samman med dans, drama och gymnastik när den egentligen är närvarande inom alla idrotter och rörelseformer. Titta bara på brasiliansk fotboll. Annerstedt menar också att vi borde se estetiken som ett uttrycksätt för dem som utför aktiviteten lika mycket som för dem som är åskådare. (Annerstedt 2002)

1.3 Definition av begrepp

Då dessa är de centrala begrepp som används i denna uppsats ges här en definition av begreppen.

Bedömning: ”är den process som består av lärarens arbete med att bilda sig en uppfattning om elevens totala utveckling, det vill säga både kunskapsmässigt, språkligt, känslomässigt och socialt.” (s.11 Selghed 2006)

Betygsättning: ”innebär att läraren, vid en given tidpunkt, skall sammanfatta sina bedömningar av elevens kunskaper och kunnande i de ämnen som ingår i kursplanen” (s.11 Selghed 2006) och ge uttryck för detta i G, VG eller MVG utifrån kvaliteten på elevens kunskap och kunnande.

Definitionen av dessa begrepp innebär att bedömningen är något som pågår hela tiden. Läraren observerar hela tiden eleverna med bedömningen med i tanken. Själva betygssättningen sker vid terminsslutet då elevernas betyg skall sättas. (Selghed 2006)

Lokala styrdokument: Hit räknas den kommunala skolplanen, arbetsplaner för varje enskild skola, individuella utvecklingsplaner för eleverna, lokala kursplaner och lokala betygskriterier. (Selghed 2006)

Betyg: ”utsaga om eller bedömning av prestationer av olika slag, ofta ett samlande mått på prestationer under en viss tidsperiod” (s.505 Nationalencyklopedin 1990)

1.4 Frågeställningar

1. Vad är det lärarna på de kommunala högstadieskolorna i Gävle bedömer i ämnet Idrott och Hälsa?
2. Hur ser de lokala kursplanerna och betygskriterierna i Gävles kommunala högstadieskolor ut i jämförelse med den nationella kursplanen för Idrott och Hälsa?
3. Stämmer det som de kommunalt anställda lärarna i Gävle bedömer eleverna efter överens med de nationella styrdokumenterna?

2 METOD

Metodavsnittet behandlar undersökningens urval, metoder för datainsamling samt proceduren runt insamling och formulering av enkäten och dess missivbrev eller följebrev som det ibland också kallas. En genomgång av de analysmetoder som använts avslutar avsnittet. Under avsnittet för datainsamling presenteras också målen som eleverna skall ha uppnått i slutet av år nio, alltså betygskriterierna för godkänd.

Tidigare i forskningens historia har man alltid talat om kvalitativa eller kvantitativa undersökningar. Det har varit mycket viktigt att avgöra om undersökningen man gör är kvalitativ eller kvantitativ. Vilket som ansetts vara bäst har varierat under åren. Idag är det dock vanligast att en undersökning inte är helt och hållet kvalitativ eller kvantitativ. Det kan vara så att sättet forskaren tolkar datamaterialet på är kvantitativ medan resten av undersökningen blir kvalitativ. Då denna studies inriktning handlar om att förstå hur lärarna betygsätter och deras tankar runt detta blir studien kvalitativ. Det finns dock drag av kvantitet i enkätens frågor. (Trost 2007)

2.1 Urval

Alla kommunala skolor med årskurserna 7-9 inom Gävle Kommun ingår i studien. Det innebär att det är tio olika skolor som finns med i arbetet. Antalet idrottslärare på dessa skolor är 16 stycken.

Ett litet bortfall i insamlandet av de lokala styrdokumenterna har uppstått främst på grund av att tiden till undersökningen är begränsad. Detta har lett till att sju av tio skolor har lämnat sina styrdokument. Jag har varit i kontakt med de tre skolorna som inte lämnat in sina lokala styrdokument. En av de skolorna hade en kort text med de moment som ingår i idrott och hälsa upplagd på skolans hemsida, denna har fått ingå i undersökningen. Den ena av de resterande två skolorna håller just nu på att arbeta med sina kursplaner och betygskriterier och har därför inte lämnat in några. När det gäller den tredje skolan så har tidsramen för arbetet satt stopp och denna skola har då fått räknas som bortfall. Totalt deltar åtta av tio skolor.

En viktig del i insamlandet av styrdokumentet har varit att inte få lärarna på skolorna att känna sig tvingade att hjälpa till då det är samma lärare som ombes besvara enkäten i undersökningen. Det har varit viktigt att lärarna ska få ett gott intryck av den här studien och mig själv som den undersökande. Då all kontakt med lärarna angående styrdokumentet skedde innan enkäten skickades ut försökte jag sköta den mesta av kontakten via mail eller telefon. Informationen har då kunnat hållas kort och lärarna har inte fått mer information än vad de behöver.

2.2 Datainsamlingsmetoder

2.2.1 Enkät

I sammansättningen av enkäten har frågor från tidigare gjorda undersökningar använts. Egna frågor och frågorna från tidigare forskning har satts samman så att de passar frågeställningarna i denna undersökning. Frågorna kommer från *Uppfattningar och upplevelser av bedömning i grundskolan* av Maj Törnvall (2001) samt från *Idrott och hälsa – en arena för tjejer? – en studie om bedömning och betygsättning ur ett genusperspektiv* av Emmeli Eriksson och Linda Grandin (2006). Sista frågan i enkäten där lärarna ombes att kryssa i de tre minst viktiga och de tre mest viktiga uppgifterna för skolans idrottsundervisning är hämtad ifrån Inger Karlefors undersökning *Att samverka eller...?* Från 2002.

Valet att komponera ihop enkäten med hjälp av frågor från tidigare uppsatser är både bra och dåligt. Det har varit vissa problem med att hitta lämpliga frågor samt att få dem att passa ihop med arbetets syfte och frågeställningar. Vissa frågor skulle kanske behövt formuleras om för att passa in helt perfekt men nu har detta inte gått. Framförallt är det fråga 4-7 som utgjort vissa problem med formuleringen. Den sista frågan är en matrisfråga vilket ibland kan innebära problem för den svarande att förstå frågans konstruktion (Eijlertsson 2005). Då denna fråga redan använts av Karlefors (2002) anser jag att fördelarna överväger riskerna med att trovärdigheten i arbetet sätts på spel.

Johansson och Svedner ger i *Examensarbetet i lärarutbildningen* (2006) några tips för hur en enkät bör utformas. De anser att enkäten inte bör vara längre än tre sidor och att fasta svarsalternativ lämpar sig bättre än öppna. Enkäten i denna undersökning är tre sidor men består både av stängda och öppna frågor då de behövs för att kunna få svar på frågeställningarna. Sättet att formulera själva frågorna är naturligtvis viktigt och de råd som Johansson och Svedner (2006) ger är att endast ta upp en sak per fråga, använda sig av vanligt enkelt språk samt att hålla nere omfånget på frågan. Långa formuleringar kan göra det svårt för läsaren att hänga med. Detta har funnits med under hela arbetet med utformandet av enkäten.

Tidpunkten när en enkät skickas ut till de svarande är naturligtvis viktigt att tänka på. December är en av de sämsta tiderna att skicka ut enkäter, folk har så mycket annat att tänka på under december då julen står för dörren (Eijlertsson 2005). Enkäten till den här undersökningen skickades ut så att de var hos mottagarna i början av v.43 alltså veckan innan grundskolan har höstlov. Detta kanske inte var helt idealt men på grund av den tidsram arbetet har fanns inget annat alternativ som fungerade.

2.2.2 Analys av kursplaner och betygskriterier

Tholin använder sig av ett enkelt sätt att analysera texter i sin avhandling *Att kunna klara sig i okänd natur* (2006) vilken användes till analysen av styrdokumentet i arbetet. Först läses texten igenom och det första intrycket antecknas då det senare kan vara svårt att komma ihåg hur man såg på texten innan man påbörjat analysera den. Därefter följer flera genomläsningar för att se djupare i texten. I och med Lpo 94 förändrades betygssystemet i Sverige från det relativa till det målrelaterade betygssystemet. Från den nationella kursplanen för Idrott och Hälsa har sju områden valts ut för närmare undersökning. Fyra lite mer övergripande områden *rörelse, rytm och dans, livsstil, livsmiljö och hälsa, natur och friluftsliv* samt *ledarskap* och tre lite snävare områdena *orientering, ergonomi* samt *simning och livräddning*.

För att tydliggöra och lättare kunna följa med i resterande del av arbetet samt få en inblick i de sju områden som presenterats här ovan så följer nu de nationella betygskriterierna för godkänd.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det nionde skolåret

Eleven skall

- förstå sambandet mellan mat, motion och hälsa och kunna tillämpa kunskaper i ergonomi i vardagliga sammanhang,
- kunna delta i lek, dans, idrott och andra aktiviteter och kunna utföra lämpliga rörelseuppgifter,
- kunna forma och genomföra aktiviteter för egen motion,
- kunna orientera sig i okända marker genom att använda olika hjälpmedel samt kunna planera och genomföra vistelse i naturen under olika årstider,
- kunna hantera nödsituationer i och vid vatten,
- ha kunskaper i livräddande första hjälp,
- ha kunskaper i vanliga rörelseaktiviteter och hur de kan bedrivas på ett säkert sätt. (Skolverket 2000)

Friluftsliv och orientering återkommer genom hela kursplanen. Eleverna ska kunna vistas i naturen under olika årstider och kunna orientera sig både i närmiljö och på okänd mark. De skall för att få betyget MVG använda ”sina kunskaper om livsstil, livsmiljö och hälsa för att bedöma värdet av olika idrotts- och friluftaktiviteter.”(Skolverket 2000). För MVG gäller något högre krav som till exempel att eleven ska utöva sitt ledarskap genom att genomföra ett motionsprogram och organisera olika aktiviteter i grupp med hänsyn till deltagarnas olika behov. De ska även vara duktiga på att anpassa ”sina rörelser till de krav som olika aktiviteter och situationer ställer på exempelvis balans, precision och tempo.”(Skolverket 2000).

2.3 Procedur

2.3.1 Enkät och missivbrev

Enkäterna har utgått med post till samtliga lärare i Idrott och Hälsa på skolorna i Gävle kommun som har klasserna 7-9. Varje kuvert innehåller missivbrev, enkät och ett frankerat kuvert för lärarna att använda till att sända tillbaka enkäten till mig. Innan enkäten skickades ut godkändes den och missivbrevet av handledaren. I missivbrevet förklaras klart och tydligt att lärarnas deltagande är frivilligt samt att deras svar inte kommer kunna kopplas ihop med dem i den färdiga uppsatsen. Både enkät och missivbrev finns med som bilaga 1 och 2.

Formulerandet av missivbrevet är minst lika viktigt som formuleringen av själva enkäten. Då missivbrevet är det första som mottagaren möter är det viktigt att fånga personens intresse och ge en förklaring till varför just denna person är med i undersökningen samt vad undersökningen handlar om (Eijlertsson 2005). Trost (2007) anser att det är bra att missivbrevet hänger ihop med själva enkäten och att den fungerar som startsida, det minskar risken att mottagaren tappar bort viktig information som finns där.

Vetenskapsrådet (2002) har skrivit fyra huvudkrav som ska uppfyllas när det handlar om humanistisk- och samhällsvetenskaplig forskning, kraven handlar om information, samtycke, konfidentialitet och nyttjande. Självklart ligger dessa krav till grund för utformandet av missivbrevet och enkäten. Mottagarna har tydligt informerats om undersökningens syfte, vem det är som utför undersökningen, var den ska publiceras samt att det är helt frivilligt att delta. Att deltagarna inte ska gå att identifiera i den färdiga rapporten är också en viktig punkt. Detta är extra viktigt då frågorna kan tänkas vara etiskt känsliga (Vetenskapsrådet 2002). Frågorna i den här undersökningen kan betraktas som känsliga och på grund av det så har konfidentialitetskravet behandlats extra noggrant.

2.3.2 Lokala kursplaner och betygskriterier

De lokala kursplanerna och betygskriterierna samlades in från de utvalda skolorna och analyserades därefter. Insamlandet av lokala kursplaner och betygskriterier har skett via skolornas hemsidor, mail, telefonkontakt och personliga möten. Just personliga möten har jag försökt att undvika då jag helst inte vill träffa de olika lärarna under arbetet med uppsatsen. På grund av att det är samma lärare som ombeds besvara enkäten som skickades ut en vecka efter insamlandet av de lokala styrdokumenterna var färdigt. I vissa fall har läraren bett mig komma till skolan för att hämta de lokala styrdokumenterna som jag då fått direkt i handen. Några av skolorna har jag fått trycka på lite extra för att få tag i de lokala styrdokumenterna. Risken finns naturligtvis att lärarna kan uppleva detta som negativt men att analysera de lokala kursplanerna och betygskriterierna är en stor del i arbetet och därför var det mycket viktigt att materialet kom in. Till slut blev det åtta av de tio utvalda skolorna som deltar med sina lokala kursplaner och betygskriterier. Då skolorna omnämns i arbetet betecknas de med bokstäverna A – H för att ingen enskild skola ska gå att identifiera.

2.4 Analysmetoder

2.4.1 Analys av styrdokumenterna

Som tidigare nämnts tillämpas Tholins sätt att analysera som han använder i avhandlingen *Att kunna klara sig i okänd natur* (2006). Metoden går ut på att läsa texterna som ska analyseras många gånger med fokus på olika delar. I den första genomläsningen skall det allra första

intrycket nedtecknas. Det kan då röra sig om allt mellan ordval och stavning till layout på dokumentet. Sedan följer flera genomläsningar då meningen är att gräva djupt ner i texten.

I analysen av styrdokumenterna i den här undersökningen har fokus legat på sju områden. De fyra första är något mer övergripande än de resterande tre. Områdena är *Rörelse, rytm och dans, Livsstil, livsmiljö och hälsa, Natur och friluftsliv, Ledarskap, Orientering, Ergonomi* samt *Simning och livräddning*.

Under genomläsningarna som syftat till att finna kopplingar till de sju områdena har anteckningar först om vad det är som hittats i texterna och var i texten de återfinns. I ett andra steg i analysen så jämförs alla styrdokumenterna mot varandra inom varje område.

2.4.2 Analys av enkäterna

Metoden som använts för att analysera enkäterna är i princip samma metod som använts för analysen av styrdokumenterna, med andra ord Tholins analysmetod. En första genomläsning av alla enkäterna och några korta meningar om mitt första intryck av varje enkät efterföljdes av en sammanställning av frågorna i Excel. Fråga 1-10 (A) samt matrisfrågan (B) sammanställdes i ett ark och fråga 11-14 (C) i ett annat då 11-14 är öppna frågor och de andra stängda.

Härefter följer den djupare analysen där enkätsvaren ställs mot varandra. Först analyseras A delen sedan B och C, sedan sker en översiktlig analys innan jämförelse mot styrdokument och den tidigare forskningen inom ämnet sker.

3 RESULTAT

Resultatdelen är indelad efter de tre frågeställningarna i undersökningen. Under den första frågeställningen *Vad är det lärarna i idrott och hälsa bedömer?* behandlas svaren från enkäten samt att dessa jämförs mot de lokala kursplanerna och betygskriterierna. Frågan *Hur ser de lokala kursplanerna och betygskriterierna ut i jämförelse med de nationella?* tar upp textanalysen av styrdokumenterna. Den sista frågeställningen *Stämmer det lärarna bedömer överens med de nationella styrdokumenterna?* behandlar alla de tre nivåerna, nationella styrdokument, lokala styrdokument och lärarnas egna svar.

Lärarna som deltar i undersökning är de som arbetar på de kommunala 7-9 skolorna i denna kommun. De som svarat är främst män mellan 35 och 59 år. Enkäten gick ut till 16 lärare och tio svar kom tillbaka varav ett helt blankt. Detta ger en svarsfrekvens på 56 % då det blanka svaret räknats bort. 50 – 75 % anses vara normal svarsfrekvens på postenkäter idag enligt Trost (2007).

3.1 Vad är det lärarna på de kommunala högstadieskolorna i Gävle bedömer i ämnet Idrott och Hälsa?

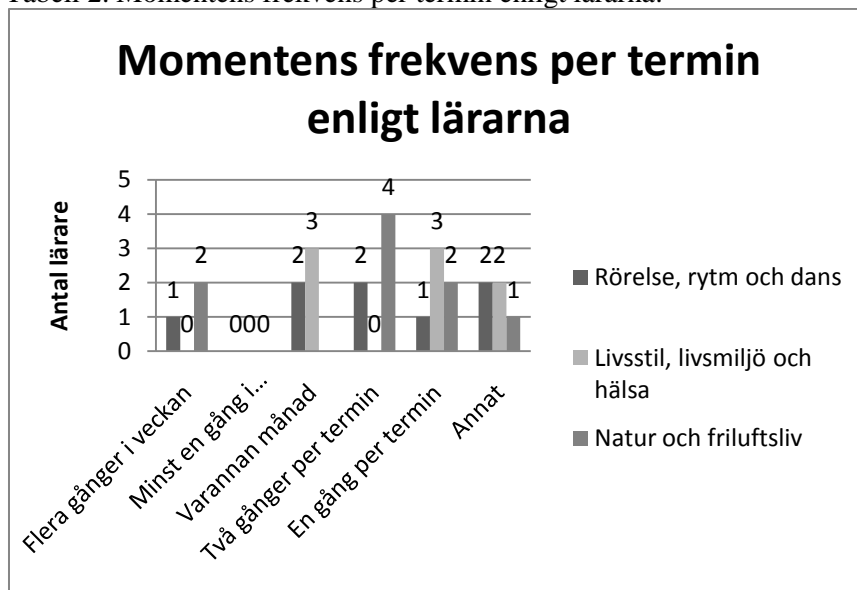
Till att börja med är frågan ”Hur ofta informerar lärarna eleverna om betygsnivåerna?” viktig att utreda. Det allra vanligaste bland lärarna i den här undersökningen är att lärarna informerar eleverna en gång per termin. En lärare skriver att det vid varje nytt arbetsområde blir en ny påminnelse om de olika kriterierna.

De tre momenten *Livsstil, livsmiljö och hälsa, Rörelse, rytm och dans* och *Natur och friluftsliv* som presenteras i tabell 1 är viktiga moment i ämnet enligt Skolverket. Alla tre finns representerade i både den nationella kursplanen och i de lokala kursplanerna. Frågan som

ställdes till lärarna är i vilken uträkning dessa moment förekommer i deras undervisning. Som vi kan se förekommer momenten normalt minst en gång per termin. Det finns dock undantag. En lärare som kryssat i annat svarar att eleverna endast dansar i år nio. En annan skriver att dans, rytm och rörelse blir ungefär tre gånger per termin, svaret räknas under annat men skulle kunna stå under varannan månad.

Livsstil, livsmiljö och hälsa verkar återkomma mer sparsamt. De två som kryssat i annat skriver att de pratar fortlöpande om livsstil, livsmiljö och hälsa men de har inget speciellt lektionsupplägg för det.

Tabell 2. Momentens frekvens per termin enligt lärarna.

I frågorna 8-10 undersöks om momenten används som underlag för betygssättningen av eleverna. Här är alla lärare överens om att alla tre momenten *rörelse, rytm och dans*, *livsstil, livsmiljö och hälsa* samt *natur och friluftsliv* används som bedömningsunderlag.

I tabell 3 nedan är lärarnas svar ifyllda. Som vi kan se är lärarna relativt överens både om vad som är minst respektive mest viktigt att eleverna lär sig. Att lära sig att konkurrera och att ha kunskaper om idrott som ett samhällsfenomen är de bitar som de allra flesta av lärarna anser vara mindre viktigt. De fyra saker som hamnat högst då lärarna angett vad som är mest viktigt är att eleverna ska få bättre självförtroende, lära sig att samarbeta, ha roligt genom fysisk aktivitet samt att lära sig sköta sin hälsa.

Det som kan vara intressant att observera är att vissa saker förekommer både som minst och som mest viktigt. Några exempel är nummer 4, att eleverna får kunskaper i idrottsaktiviteter och nummer 10, att ha roligt genom fysisk aktivitet. Den lärare som valt att kryssa i nummer 14, annat, skriver som mest viktigt att eleverna lär sig visa respekt, hänsyn och ha ett gott uppförande.

Gällande natur och friluftsliv har det uppstått en definitionsfråga. Lärarna skriver att de är osäkra på vad som skall räknas med. Vilket kan visas med dessa två citat:

”Friluftsliv och natur har vi mycket på höst/vår men mindre under vinterhalvåret. Is utomhus, friluftsliv? Snittet blir flera ggr/mån.”

”Visserligen kan man ju säga att skridskoåkning, orientering och friluftsdagar också ingår i friluftsliv.”

Tabell 3. Matris över vad lärarna anser vara det minst viktiga och det viktigaste med skolans idrottsundervisning.

A	Det viktigaste med skolans idrottsundervisning är att eleverna får:	B
Minst viktig		Mest viktig
☐	1. utveckla sin kreativitet	☐
☐	2. förbättrad fysik	2
☐	3. bättre självförtroende	5
1	4. kunskap i idrottsaktiviteter	1
☐	5. lära sig att samarbeta	5
7	6. lära sig att konkurrera	☐
6	7. kunskaper om idrott som samhällsfenomen	☐
☐	8. prova på många olika idrottsaktiviteter	1
4	9. lära sig att använda kunskaper från andra ämnen i ämnet Idrott och Hälsa	1
1	10. ha roligt genom fysisk aktivitet	4
1	11. springa av sig. Eleverna sitter så mycket idag.	☐
☐	12. lära sig att sköta sin hälsa	4
4	13. tävla	☐
☐	14. annat?.....	1

I samband med vad det är lärarna anser vara viktigt att eleven lär sig och vad de använder som bedömningsunderlag är det också intressant att veta hur de bedömer, vilket utreds med fråga 11 i enkäten. Det allra vanligaste svaret från lärarna är att de använder sig av iakttagelser för att bedöma eleverna. En del skriftliga prov och arbeten förekommer men också diskussioner med eleverna.

Det lärarna i studien utgår ifrån vid bedömningen skiljer sig från lärare till lärare. Några exempel är elevernas förmåga att anpassa rörelser efter aktiviteter, social kompetens, engagemang och prestationer. Mer specifikt så är deltagande och närvaro det allra viktigaste tillsammans med att eleven gör sitt bästa. Eleven ska då kunna nå målen för G anser lärarna.

3.2 Hur ser de lokala kursplanerna och betygskriterierna i Gävles kommunala högstadieskolor ut i jämförelse med den nationella kursplanen för Idrott och Hälsa?

De medverkande skolorna benämns i undersökningen som Skola A-H utan någon inbördes rangordning. Skolplanen för kommunen fokuserar på lärande och utveckling, språkutveckling, matematik och kultur. Viktigt i lärande och utveckling är att ”kunskapskraven ska vara tydliga för elever och föräldrar.” (s.5 Skolplan 2005)

3.2.1 Rörelse, rytm och dans

Att kunna röra sig med hänsyn till rytm och estetik är ett av målen eleverna ska ha nått i slutet av grundskolan. På ett flertal ställen i den nationella kursplanen för Idrott och Hälsa beskrivs vikten av att eleverna ska få dessa kunskaper. Det allra främsta är det fjärde stycket under rubriken Ämnets karaktär och uppbyggnad.

”Att utveckla allsidiga rörelseaktiviteter är centralt i ämnet och en allsidig rörelserepertoar kan lägga grund för en aktiv och hälsofrämjande livsstil. En positiv upplevelse av rörelse och rytm är i sin tur en grund för individuella och kollektiva övningar och främjar på så sätt såväl den improvisatoriska och estetiska som den motoriska förmågan. Detta ger möjligheter att utveckla tanke och känsla, rörelse- och idrottsfärdigheter samt träna kondition, styrka och rörlighet.” (Skolverket 2000)

Många skolor har tagit fasta på att rörelse, rytm och dans är en av flera viktiga delar i ämnet och dessa moment dyker upp i alla de analyserade lokala styrdokumenterna. Kommunen har i sin skolplan specificerat några områden som kommunen skolor ska satsa extra mycket på, en av dessa är kultur. Skolorna skall se lek och rörelse som ledstjärnor i elevernas utbildning och dans skall vara ett återkommande moment.

I alla lokala kursplaner finns rörelse, rytm och dans med på det ena eller andra sättet och i de allra flesta ingår det även i betygskriterierna. Ett av de mest tydliga kriterierna gällande dans, rytm och rörelse formuleras så här

”Du kan i takt med musiken dansa och röra dig till olika rytmer. Du kan uttrycka känslor då du rör på dig. Du kan sätta ihop egna rörelser till musik tillsammans med någon. Du visar en tydlig känsla för takt, rör dig smidigt och med god balans till många olika rytmer. Du kan de vanligaste danserna och kan själv sätta ihop egna rörelser till musik.” (Skola D)

3.2.2 Livsstil, livsmiljö och hälsa

Att detta område är en viktig del i ämnet är självklart sedan ämnet bytte namn från Idrott till Idrott och Hälsa. Ett av ämnets syften är att eleverna ska få ”kunskap om den egna livsstilens betydelse för hälsan.” (Skolverket 2000) Hälsobegreppet genomsyrar hela den nationella kursplanen och betygskriterierna. I kommunens skolplan skrivs ingenting som går att härleda till livsstil, livsmiljö och hälsa. Medan i skolornas kursplaner och betygskriterier är framför allt hälsa ett återkommande begrepp. Hos många skolor räknar man in ergonomi och träningslära i hälsobegreppet. Flera skolor har med moment som avslappning och mental träning och utveckling under begreppet hälsa.

3.2.3 Natur och friluftsliv

I den nationella kursplanen nämns friluftslivets historia. Det som återkommer flest gånger i dokumentet är friluftslivets betydelse för vår hälsa. En av skolorna (Skola B) har inte med friluftsliv alls i den lokala kursplanen medan alla andra nämner natur eller friluftsliv på olika sätt. Skola G har med teori i fjällsäkerhet och iskunskap medan en annan betonar vikten av att kunna hantera ett stormkök och känna till allemansrätten. Många av skolorna ser det också som viktigt att eleverna ska få positiva upplevelser i naturen och att eleverna klarar av utomhusvistelser under hela året vilket också betonas i de nationella betygskriterierna. Kommunens skolplan nämner respekt för miljön.

3.2.4 Ledarskap

Ledarskap är främst något som återfinns i de nationella betygskriterierna för MVG så som att ”Eleven komponerar, motiverar och genomför ett allsidigt och funktionellt motionsprogram.”

och ”Eleven organiserar motions-, idrotts- eller friluftaktiviteter tillsammans med andra med hänsyn till olika deltagares behov.”(Skolverket 2000) Skolan skall även sträva efter att alla elever utvecklar sin förmåga att leda och organisera aktiviteter. Många av skolorna har olika slags ledarskapsövningar som moment i undervisningen. Eleverna ska t.ex. leda uppvärmning eller egna lektioner. Skola F erbjuder även eleverna i viss utsträckning att leda och organisera en friluftsdag. Skola G skriver att ”arbetssättet bygger mycket på eget ansvar samt att eleverna förträna sin ledarskapsförmåga.” Skola A väger in elevernas sociala träning som en del i ledarskapet precis som skola E.

3.2.5 Orientering

I den nationella kursplanen kan vi läsa under rubriken ’Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det nionde skolåret’ att ”Eleven skall kunna orientera sig i okända marker genom att använda olika hjälpmedel...”(Skolverket 2000). Alla skolor i undersökningen anger orientering som ett enskilt moment eller arbetsområde i sina lokala kursplaner. Skillnaderna mellan de nationella och de lokala styrdokumenterna finns i betygskriterierna. Skola E skriver i sin lokala kursplan att eleverna ska ”Klara orientering inom närområdet samt i okänd terräng.”(Skola E). Skola D har satt upp mål i orientering för årskurserna 7-9, i kursplanen finns dessa kriterier:

År 7: ”Du kan några karttecken och tillsammans med någon orientera efter tydliga ledstänger (dvs. stigar, vägar etc.). Du kan passa kartan” (Skola D)

År 9: ”Du kan orientera i okänd mark efter tydliga ledstänger. Du kan de vanliga karttecknen. Du kan orientera i okänd terräng på egen hand, du kan de flesta karttecknen. Du kan orientera med hjälp av kompass. Hittar kontrollerna utan problem.”(Skola D)

3.2.6 Ergonomi

”Det föreligger ett starkt samband mellan livsstil, livsmiljö, hälsa och livskvalitet. Ämnet förmedlar därför kunskaper om hur god hälsa och god livs- och arbetsmiljö kan främjas.”(Skolverket 2000). Citatet kommer från den nationella kursplanen och återfinns under rubriken ’Ämnets karaktär och uppbyggnad’ sedan kan vi läsa i målen för det nionde skolåret att ”eleven skall förstå sambandet mellan mat, motion och hälsa och kunna tillämpa kunskaper i ergonomi i vardagliga sammanhang.”(Skolverket 2000). Ergonomi finns med som moment i de lokala kursplanerna. Omfattningen av momenten ser relativt lika ut och det som skiljer skolorna åt är mer detaljer så som att Skola D fokuserar på arbetsskador i år nio medan skola E har momentet i år åtta. Skola H skriver för betyget G att eleven ska ha grundkunskaper i ergonomi, arbets- och idrottsskador medan det för VG krävs fördjupade kunskaper. I skola B och C ingår ergonomi som moment i kursen. Skola A skriver i betygskriterierna för godkänd att eleven ska ”kunna röra sig på ett ergonomiskt vis.”

3.2.7 Simning och livräddning

När det gäller simning skall eleverna enligt Skolverkets bestämmelser redan i årskurs fem klara av att simma 200 meter och 50 meter av dessa ska vara på rygg. Till slutet av nionde skolåret ligger fokus på livräddning i form av första hjälpen och att ”kunna hantera nödsituationer i och vid vatten”(Skolverket 2000). Skola A har i kriterierna för G specificerat att eleverna ska ”kunna hjärt- och lungräddning, kunna livrädda en person i vatten, kunna lägga personen i framstupa sidoläge.” I skola B ska alla elever ta guldmärket för att visa sin simkunnighet. Skola D har samma simkunnighetskrav för år nio som den nationella

kursplanen har för år fem. Eleverna i skola H behöver endast kunna simma bröst och ryggsim för G då livräddningen är ett kriterium för VG.

3.2.8 Jämförelse med tidigare forskning

I och med att skolans riktlinjer och styrdokument utformas på statlig nivå infaller vissa problem då innebörden av dessa ska tolkas så att elever och vårdnadshavare skall kunna förstå det som står. Läraren är tillsammans med eleverna den som skall göra tolkningen. Detta har resulterat i att många lärare och skolor endast gör små ändringar i de nationella styrdokumenterna eller helt enkelt kopierar delar rakt av (Tholin 2003). Vi kan också se detta i de lokala styrdokumenterna som analyserats här ovan. Tholin (2006) menar att de lokala styrdokumenterna blir allt mer lika de nationella och detta är ett problem. Tanken är ju att de nationella styrdokumenterna ska tolkas och klargöras. Nu ser inte verkligheten ut så. (Tholin 2006)

3.3 Stämmer det som de kommunala lärarna i Gävle bedömer eleverna efter överens med de nationella styrdokumenterna?

I Eriksson m.fl. (2003) utredning fann de att lärarna i Idrott och Hälsa fokuserade allt mer på att eleverna skulle ha roligt genom fysisk aktivitet och att de skulle få en positiv självbild var mycket viktigare än tävling, konkurrens och prestationer. Matrisen i tabell 3 visar tydligt vad lärarna i den här undersökningen anser i frågan. Tävling och konkurrens är något av det som flest lärare ser som mindre viktigt medan det som värderas högst är förbättrat självförtroende och att ha roligt. Att eleverna ska utveckla en god självbild ses också som en viktig del som skolan skall sträva efter enligt Skolverkets kursplan.

Många av lärarna i undersökningen anser att närvaro är viktigt för betyget. Det dyker upp i flera av de lokala kursplanerna och många av lärarna skriver att det är en mycket viktig del för betyget. Dessa resultat stämmer överens med Tholins (2003) resultat. Vilket går på kollisionskurs med Skolverkets (2001) riktlinjer där närvaro, flit och ambition inte ska vara betygsgrundande. Både i Karlsson och Perssons (2007) och i Stigsson (2008) undersökningar så svarade lärarna att närvaron var mycket viktig för betygen. I båda undersökningarna framkommer kommentarer om att eleverna måste närvara för att läraren ska få något att utgå ifrån vid bedömningen.

Tholin (2003) och Eriksson m.fl. (2003) talar om att det är vanligt att det förekommer en del mer eller mindre konstiga kriterier i de lokala betygskriterierna. Det förekommer inga sådana konstiga kriterier i de lokala styrdokumenterna för de aktuella skolorna i denna undersökning. Eriksson m.fl. fann också att lärarna ansåg att prestationer var viktigt för de högre betygen vilket också verkar gälla för lärarna i Gävle. Att prestationer är viktigt är något som Annerstedt (2001) anser att det finns många risker med. Annat som stämmer överens mellan denna undersökning och Eriksson m.fl. (2003) är att lärarna anser att samarbete och konfliktlösning är viktiga delar i ämnet. Diskussioner och reflektioner verkar vara något som förekommer mer sällan.

Karlsson och Persson (2007) drog slutsatsen att lärarna bedömer efter annat än vad som står i de nationella styrdokumenterna. De bedömer mer efter social kompetens, arbetsinsats och intresse. Annerstedt (2002) menar att elevernas arbetsinsats och intresse borde ingå i betygsunderlaget eftersom elevernas förutsättningar skiljer sig så mycket från elev till elev. En lärare svarar i enkäten att det som mer specifikt avgör om eleven når målen för G är att eleven deltar aktivt i undervisningen med rätt utrustning. En annan menar att det som avgör är

att eleven har försökt lära sig och gjort sitt bästa. Ett kriterium för G hos skola G är att eleverna ska ”arbeta och göra sitt bästa efter sin egen förmåga.”

En viss förvirring kring begreppet hälsa kan skönjas i min undersökning i likhet med det som Eriksson m.fl. (2003) talar om, där de menar att lärarna oftast ser hälsa som endast ett teoretiskt moment och att de inte ser kopplingen mellan idrott och hälsa. Hälsa blir en egen del helt vid sidan om resten av undervisningen. Vissa av lärarna i denna undersökning menar att de regelbundet talar om hälsa och livsstil under lektionerna medan det hos t.ex. skola F framgår att hälsa endast återkommer som teoretiska moment.

I och med att skolans riktlinjer och styrdokument utformas på statlig nivå infaller vissa problem då innebörden av dessa ska tolkas så att elever och vårdnadshavare skall kunna förstå det som står. Läraren är tillsammans med eleverna den som skall göra tolkningen. Detta har resulterat i att många lärare och skolor endast gör små ändringar i de nationella styrdokumenterna eller helt enkelt kopierar delar rakt av.

Estetik är en viktig del i ämnet enligt den nationella kursplanen (Skolverket 2000). I lärarnas svar förekommer inga tankar och funderingar kring detta. Dans, rytm och rörelse förekommer under terminerna men de tankar kring estetik som Annerstedt (2002) talar om är mer sällsynta. Skola D talar om precision, balans och rytm under rubriken rörelseförmåga.

4 DISKUSSION

I diskussionsavsnittet kommer först en sammanfattning av de för undersökning viktigaste resultaten vilka även behandlas senare i detta avsnitt. Därefter följer en redogörelse om undersökningens tillförlitlighet. Den teoretiska tolkningen är kärnan i allt detta. Här binds resultaten samman med den teoretiska utgångspunkten och det klargörs om frågeställningarna fått ett svar. Nya frågor, tankar och funderingar samt om resultatet går att tillämpa i läraryrket diskuteras i det sista avsnittet.

4.1 Sammanfattning

De resultat som är viktiga för undersökningen går att dela in i fyra olika kategorier. Att göra sitt bästa visar på vad lärarna har för bedömningsunderlag. Att tolka styrdokumenterna talar om svårigheten att tolka de nationella riktlinjerna. Kunskaper behandlar vad det är för kunskaper som lärarna lägger vikt på i undervisningen. Avsnittet ”Stämmer det överens” är en jämförelse mellan de nationella styrdokumenterna, de lokala styrdokumenterna och lärarna.

Enligt lärarna är det mycket viktigt att eleverna kämpar och gör sitt bästa för att eleven ska kunna nå målen för godkänt. Men det finns inte något kriterium som innebär att eleven kan få godkänt bara för att den gör så gott den kan. Eleven måste trots detta nå vissa mål. Problematiken kring detta är ett av de viktigaste resultaten i undersökning.

Skolverket bygger sina riktlinjer kring skolan på att skolorna själva tolkar de nationella styrdokumenterna och formulerar egna lokala styrdokument. Ett viktigt resultat är att skolorna tyvärr inte formulerar om mål och kriterier i den omfattning som behövs. Likheten mellan de nationella och de lokala målen och kriterierna är idag alldeles för stor. Vilket leder till att elever och vårdnadshavare kan få svårt att förstå innebörden av dessa dokument. Liknande resultat har Tholin (2006) fått i sin mer omfattande undersökning.

Kunskap är ett mycket brett begrepp och kunskap förekommer i flera olika former. Färdigheter är den kunskapsform som ligger i fokus i skolan undervisning av Idrott och Hälsa. Eller åtminstone i idrottsdelen av ämnet. Hälsa ses mer som ett rent teoretiskt moment och här verkar fakta vara den dominerande kunskapsformen. Det finns en förvirring angående betygskriterier som bygger på tider och längder. Många tror att det är vad idrottslärarna går efter i sina bedömningar men så ser inte verkligheten ut på de skolor som deltagit i undersökningen.

Den nationella kursplanen handlar mycket om hälsa, friluftsliv och dans. De är alla viktiga moment i ämnet enligt staten och visst syns detta även i de lokala styrdokument. Kanske inte lika mycket men de finns där. Hur mycket dessa moment sedan används i undervisningen är en annan fråga. Vanligast är två gånger per termin.

4.2 Tillförlitlighet

Trovärdigheten genom hela arbetet är mycket viktig och jag avser här kunna visa på att detta följts under arbetets gång.

Undersökningens urvalsgrupp är Gävle kommuns kommunala skolor med årskurserna sju till nio. Lärarna som deltar i undersökningen arbetar på dessa skolor vilket ger oss tio skolor med 16 lärare varav sex kvinnliga lärare. Vilka som arbetar på de olika skolorna har jag tagit reda på via skolornas hemsidor eller samtal med skolassistenterna runt om i kommunen. Vissa hemsidor är tyvärr dåligt uppdaterade så det har varit en del svårigheter med att få fram vilka det är som arbetar som idrottslärare på varje skola. Urvalet anser jag vara representativt för den kommunen då det innefattar de kommunalt anställda idrottslärarna och alla aktuella skolor.

Hur insamlandet av de lokala styrdokument har gått till finns beskrivet i avsnitt 2.3.2. Arbetets tidsram är inte så tilltagen vilket gjort att möjligheten att få in alla lokala kursplaner minskat. Till slut blev det åtta av tio skolor som lämnat in material vilket jag räknar som väl godkänt. Även insamlingen av enkätsvar har fått känna av tidspressen då jag inte kunnat vänta på svar i mer än någon vecka. Nio av sexton enkäter kom tillbaka samt att en lärare ringde och talade om att svaret skulle utebli då läraren inte längre hade några idrottsklasser. Det optimala hade varit en högre svarsfrekvens men frekvensen ligger trots allt på 56 % vilket gäller som godkänt enligt Trost (2007).

Enkätens utformning har en del fel och brister. Den består av en blandning mellan slutna och öppna frågor. Där de allra flesta av frågorna är hämtade från tidigare undersökningar. Det positiva med detta är att frågorna redan testats. Så här efteråt känner jag att det nog kunnat vara bättre att utforma helt egna frågor förutom matrisfrågan som jag anser gett ett mycket bra bidrag till undersökningen. Det är också denna fråga som använts av en mer erfaren forskare medan de andra frågorna är gjorda av andra lärarstudenter. Det hade även underlättat om sidorna haft numrering då det i två enkäter syns att lärarna missat vända på bladet. Fråga 12 (Vad utgår Du ifrån när Du bedömer elever och deras prestationer?) och 13 (Vad är det mer specifikt som avgör om en elev når målen för Godkänd?) har också varit betydelsefulla för arbetet.

Det går inte att generalisera lärarnas sätt att bedöma eller vad som är vanligt innehåll i lokala styrdokument utifrån denna undersökning. Undersökningen är som en fallstudie över denna kommuns kommunala skolor. Tillsammans med andra liknade undersökningar kan säkert

generella slutsatser dras då denna undersökning verkar visa på liknade resultat som tidigare forskning inom ämnet har givit.

Jag anser att resultaten helt klart täcker upp det område jag hade för avsikt att undersöka och att de kunnat besvara arbetets frågeställningar. Värt att tillägga är också att då jag är lärarstuderande och detta arbete är en del i utbildningen så är det viktigt att se detta som just ett moment i en utbildning.

4.3 Teoretisk tolkning

4.3.1 Att göra sitt bästa

Den första frågeställningen ”Vad är det lärarna i Idrott och Hälsa bedömer?” har varit relativt svår att få svar på. Genom svaren från enkäterna och analysen av de lokala styrdokumenterna kan jag dra slutsatsen att lärarna i den här undersökningen har mycket fokus på att eleven ska göra sitt bästa och att de ska ha god social kompetens. Detta stämmer inte till fullo överens med skolverkets riktlinjer men det verkar inte heller vara något ovanligt fenomen. Många tidigare undersökningar som gjorts inom ämnet har kommit fram till likande resultat. Att göra sitt bästa utifrån sina förutsättningar är inte något som anses vara fel eller inte alls ingår inom ämnets ramar men målen i de nationella betygskriterierna handlar om andra kunskaper. Enligt Lpo 94 är ett av skolans uppdrag att undervisningen skall anpassas efter varje elevs behov och förutsättningar. Det betyder inte att eleven kan få godkänt bara för att eleven gör sitt bästa, eleven måste ändå nå de mål som Skolverket (2000) har angett i den nationella kursplanen. Eleven kan ju göra sitt bästa utan att uppnå en förståelse kring mat, motion och hälsa eller så kanske eleven kämpar och kämpar men ändå inte lär sig orientera och simma. Det är då lärarnas uppgift att anpassa undervisningen så att eleverna lär sig det som krävs för att nå målen för godkänt. Visst kan detta vara en svår balansgång. Ämnets grundläggande syften handlar bland annat om att eleven ska delta efter sina egna villkor och utveckla sin sociala förmåga (Skolverket 2000).

I Karlssons och Perssons (2007) undersökning svarade lärarna att social kompetens tillsammans med elevernas inställning till ämnet är det som avgör elevens betyg. Annerstedt (2002) reflekterar över om detta faktiskt borde vara en del i bedömningsunderlaget. Med tanke på alla elevers olika förutsättningar så borde elevens vilja och förhållningssätt kunna hjälpa eleven att nå godkänt. Nivån för godkänt kommer på så sätt att anpassas efter varje individ. Till exempel måste inte orientering ske i skogen över stock och sten. ”Okända marker” som det står i kursplanen (Skolverket 2000) kan ju lika gärna betyda en stadsmiljö där eleven aldrig tidigare varit. Definitionen för mark är ”den del av den fasta jordytan som påverkas av atmosfären och levande organismer.” (s.84 Nationalencyklopedin 1994). Fundera själv på hur lätt eller svårt det kan vara att orientera sig i en främmande stad med en vanlig turistkarta.

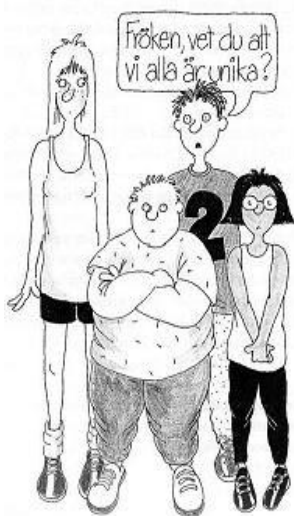

Bild 2: Vi är alla olika.
(s.283 Annerstedt
2001)

4.3.2 Att tolka styrdokument

I litteraturgenomgången diskuteras problematiken kring dagens klyfta mellan formuleringsarenan och realiseringsarenan. Lindensjö och Lundgren (2000) anser att klyftan uppstår på grund av oklarheter mellan politiken och det praktiska lärararbetet medan

Skolverket (2009) menar att varje skola skall utforma egna kursplaner och betygskriterier och en anledning till detta är att lärare och elever tillsammans ska tolka de nationella styrdokumentet. I och med detta ska eleverna och deras vårdnadshavare lättare kunna förstå de annars något krångliga riktlinjerna. Tholin (2006) anser att problemet ligger i att lärarna har en maktposition när det gäller att sätta betygen. Eleverna har alltså ingen möjlighet att påverka vare sig tolkningen av styrdokumentet eller själva betygsättningen. Björklund, Odenljung och Strandberg (2009) liksom Fjelkner (2008) anser att skolan åter igen borde centraliseras, ansvaret borde ligga på staten inte på de enskilda kommunerna. De menar att genom centraliseringen skulle klyftan minska och oklarheten om var ansvaret över skolan ligger skulle försvinna. Skolorna ska själva tolka de nationella styrdokumentet. Huvudansvaret kommer dock ligga hos staten. Kanske kan detta leda till att eleverna lättare kan få delta i tolkningen av styrdokumentet och på så sätt få en större förståelse för hur betygen sätts.

Något som i denna undersökning blivit tydligt är att många skolor inte har skrivit sina egna styrdokument helt och hållet utan stora delar är kopierade från de nationella styrdokumentet. Skolorna har då inte följt de riktlinjer som Skolverket har med tolkandet och utformningen av lokala styrdokument. Skulle vi kunna undvika detta problem genom ett tydligare statligt ledande? Och kommer verkligen formulerings- och realiseringsarenan närmare varandra genom detta? Kanske kan detta leda till en mer likvärdig skola med högre kvalitet, det som både lärare, elever och föräldrar efterfrågar enligt Lärarnas Riskförbund (2008).

Tholin (2006) talar också om problematiken kring att skolorna inte skriver egna lokala styrdokument eller att de åtminstone inte tolkar dem tillräckligt mycket. Som tidigare nämnts är många av de dokument som analyserats i denna undersökning fulla av rekontextualiseringar eller kopierade delar från den nationella kursplanen. Om eleverna ute på skolorna ska ha en chans att förstå vad de olika betygsstegen kräver så måste lärarna kunna tolka betygskriterierna och förklara dessa så att alla kan förstå vad som krävs. Detta är ett problem ute på skolorna. Många tidigare undersökningar t.ex. Eriksson m.fl. (2003) visar på detta och menar att lärarna anser att de nationella styrdokumentet är alldeles för "luddiga" och svåra att förstå. Min tanke är då att om inte lärarna själva kan förstå de nationella styrdokumentet, hur ska då eleverna och vårdnadshavarna kunna göra det? Därför är det extra viktigt för lärarna att kontinuerligt arbeta med både de nationella och de lokala styrdokumentet.

Innan det målrelaterade betygssystemet infördes 1994 hade vi ett relativt betygssystem i skolan som byggde på olika procentsatser. Den främsta kritiken mot det systemet var att lärarna missuppfattade tanken med procentsatserna. Meningen var att dessa olika procenttal som visas i tabell 1, sida 1, var det snitt som fanns i Sverige. Att man med hjälp av snittet skulle kunna förenkla ansöknings till högre utbildning. Många trodde att de var tvungna att sätta betygen efter exakt procentsatserna i varje klass. Vilket kunde innebära att en elev inte fick en femma trots att hon/han egentligen var värd det. Att elever fick femmor trots att de inte nådde kriterierna för detta. Annan kritik mot systemet var att betyget inte sa något om elevens egentliga kunskap utan endast talade om elevens kunskap i jämförelse mot en annan elevs kunskap. (Skolverket 2008a) Naturligtvis är det inte så att dagens betygssystem är helt utan problem. Hade det varit så skulle jag aldrig tänkt tanken på att skriva det här arbetet. Som vi kan se ovan där det reflekteras över hur de nationella styrdokumentet tolkas eller inte tolkas så finns det tydliga problem även nu. Jag tror att det alltid kommer finnas något problem med varje nytt betygssystem som införs. Det handlar ju trots allt om människor och människor som ska bedöma en annan individ. Alla lärare kommer inte kunna bedöma precis

lika hur vi än gör. Åtminstone inte om vi ska ha en individanpassad skola. Måhl (2002) ger ett exempel på hur lärarna kunde missuppfatta det målrelaterade betygssystemet då det infördes. Här menar läraren att alla elever i en klass inte kan vara så duktiga att de får VG eller MVG då kommer det ju bli betygsinflation. Borde vi inte se det som otroligt bra om vi har klasser runt om i Sverige där alla elever når målen för godkänt eller ännu bättre alla elever når VG. Det betyder ju att vi har duktiga studiemotiverade elever och duktiga lärare. Även om det nu är många år sedan det relativa betygssystemet försvann så tror jag att det hos många äldre lärare kan ligga kvar att alla elever inte kan vara så duktiga så att de får VG eller MVG. Att MVG är något som är mycket svårt att nå. Detta är bara mina spekulationer men det skulle vara mycket intressant att forska vidare inom det.

4.3.3 Kunskaper

Att färdighet är den mest dominerande kunskapsformen i ett praktiskt ämne som Idrott och Hälsa är inte alls konstigt. Till betyget G finns kriteriet att eleven ska ”ha kunskaper i vanliga rörelseaktiviteter och hur de kan bedrivas på ett säkert sätt.” (Skolverket 2000) och för MVG finns kriteriet att ”Eleven anpassar sina rörelser till de krav som olika aktiviteter och situationer ställer på exempelvis balans, precision och tempo.” (Skolverket 2000). Selghed (2006) menar att skolan skall sträva efter en balans mellan fakta och förståelse, vilket även är viktigt i idrottsämnet trots dess inriktning mot färdighetskunskap. Utan en balans mellan fakta och förståelse har inte eleverna stor chans att nå några högre betyg i ämnet. Balansen där emellan är viktig men även förtrogenhetskunskap vilket också borde vara en självklar del i ämnet. Då skolan skall sträva efter att eleverna ”utvecklar en positiv självbild” (Skolverket 2000) krävs att de har en viss förtrogenhet. Eleverna ska kunna bemöta idrotts- och hälsofrågor kritiskt vilket också kräver förtrogenhet i de faktakunskaper som ingår i ämnet.

Att färdigheter är viktiga inom Idrott och Hälsa är inget som anses vara konstigt. Något som kan anses aningen konstigt är synen på begreppet hälsa och dess plats i undervisningen. Hälsa är en mycket stor del av ämnet till och med så stor del att det är ett av grundperspektiven i ämnet (Skolverket 2000). Ändå så verkar lärarna se på hälsa som något man talar om ibland eller att eleverna göra ett teoretiskt hälsoarbete. Framförallt så är hälsa förknippat med teori. Endast två av nio lärare talar om hälsa, livsstil och livsmiljö mer frekvent. Det vanliga bland övriga lärare är varannan månad eller endast en gång per termin. Vilket känns väldigt lite då detta är ett grundperspektiv i ämnet. Eriksson m.fl. (2003) ser att lärarna i deras undersökning har svårt att finna sambandet mellan idrott och hälsa. De ser det som två skilda moment och hälsa är inte ett av huvudmomenten.

Ett vanligt missförstånd är att många tror att kriterierna i Idrott och Hälsa baserar sig på konkreta tider, höjder, längder mm. Detta har från 1996 till 2005 blivit allt ovanligare enligt Tholin (2006). 1996 fanns i många skolors kursplaner exempel som i tabell 4. Exempel som detta är mycket ovanligt att man hittar i offentliga dokument idag och jag fann inget likande i min undersökning. Jag känner trots allt igen problematiken och har flera gånger under min utbildning fått frågan från elever hur långt de måste hoppa eller hur fort de måste springa för ett MVG. Min teori är att eleverna efterfrågar dessa konkreta kunskapsmål eftersom de har svårt att förstå de kriterier som finns angivna i de nationella och lokala styrdokument. För många elever så är deras fysiska prestationer mycket viktiga i alla praktiska ämnen. Skolan idag är överfull av teori och jag kan se varför eleverna känner behovet av fysiska och praktiska ämnen. Samtidigt vill jag inte heller se betygskriterier så som i tabell 4.

Tabell 4. Exempel på betygskriterier (Tholin 2006)

<i>Kula</i>	åk8 pojkar	åk8 flickor	åk9 pojkar	åk9 flickor
VG	7 m	5-6 m	7,5 m	6 m
MVG	8,5 m	6 m+	9,0 m	7 m+
<i>60 meter</i>				
VG	9,5 s	10,5 s	9,5 s	10,5 s
MVG	8,99 s	9,5 s	8,99 s	9,5 s
<i>Höjd</i>				
VG	125 cm	110 cm	130 cm	120 cm
MVG	140 cm	125 cm	145 cm	135 cm

4.3.4 Stämmer det överens?

Enligt de svar som lärarna gett i enkäten så används *Rörelse, rytm och dans, Livsstil, livsmiljö och hälsa* samt *Natur och friluftsliv* som underlag vid bedömning. Inget av dessa moment är något som förekommer regelbundet i undervisningen hos större delen av lärarna. Vilket gjorde att jag är intresserad över att veta på vilket sätt lärarna använder momenten för att sätta betyg. Rörelse, rytm och dans är ett av de moment som utgör en stor del av den nationella kursplanen och även kommunens skolplan ser dans och kultur som viktigt för eleverna. Även livsstil, livsmiljö och hälsa samt natur och friluftsliv är viktiga delar i den nationella kursplanen och de återkommer ofta i de lokala kursplanerna och betygskriterierna. Varför är ett så viktigt moment något som återkommer så sällan i undervisningen? Hur kan lärarna bedöma om en elev kan ”planera och genomföra vistelse i naturen under olika årstider” (Skolverket 2000) om de endast tillämpar friluftsliv två gånger per termin?

I matrisen som visas i tabell 3 har lärarna själva fått välja de tre påståenden som de anser vara viktigast att eleverna får lära sig under skolans idrottsundervisning. Det gav fyra påståenden som alla fått fyra eller fem röster. Dessa påståenden är att eleverna får bättre självförtroende, lära sig att samarbeta, ha roligt genom fysisk aktivitet samt att lära sig att sköta sin hälsa. Om vi tar och tittar lite närmare på dessa påståenden och ser efter om de finns representerade i de lokala styrdokumenterna ser vi att det hos många skolor finns med. De kommer till uttryck på lite olika sätt. Skola A har målen ”att utveckla en positiv självbild” och ”att lära dig vad som är bra för hälsan”. Skola E använder samarbetslekar för att utveckla sina grovmotoriska färdigheter. Visst kan vi finna alla dessa påståenden i den nationella kursplanen; de ska utveckla samarbetsförmåga, få en positiv självbild, stimuleras till att fortsätta med fysisk aktivitet och få en lust att röra sig samt få kunskap om hälsa. Det lärarna anser vara viktigt är också viktiga delar i de lokala och i de nationella styrdokumenterna.

I samma matris (tabell 3) ser vi också det lärarna anser vara minst viktigt i undervisningen. Att konkurrens och tävling ses som mindre viktigt går på samma linje som det Eriksson m.fl. (2003) fått som resultat i deras undersökning. Det som gör mig lite förvånad och intresserad är att påståendet ”att eleverna ska få kunskap om idrott som samhällsfenomen” har fått så många röster. Borde inte detta vara en viktig del i ämnet? I den nationella kursplanen poängteras vikten av att eleverna ska få en idrottskulturell gemenskap med andra barn och ungdomar samt att idrottens och friluftslivets historia är viktiga kunskaper. Mina funderingar är då att om en person inte har någon idé om idrottens position i samhället hur ska då personen kunna nå en gemenskap med andra idrottsintresserade personer? Hur idrotten idag verkar som ett samhällsfenomen bygger ju på idrottens historia. Delarna om historia och

kulturellgemenskap är inget som är betygsgrundande men det ingår i ämnets syfte och i det skolan skall sträva efter att ge eleverna.

I Sverige har vi skolplikt vilket innebär att man som elev måste gå i skolan. Detta borde ju förutsätta att närvaron är en viktig del i skolans undervisning. Enligt Skolverket (2003) är närvaro inget som skall ligga som bedömningsgrund. Detta tvärt emot hur många skolor och lärare resonerar. De anser att närvaro krävs för att kunna sätta betyg. Hur ska man kunna bedöma någon som inte kommer på lektionerna? Det är en fråga som både jag och lärarna ställer oss. En elev som vill ha betyg i ämnet måste ju visa sina kunskaper praktiskt såväl som teoretiskt. Även andra undersökningar som tagits upp i arbetet har visat att lärarna ser närvaron som viktig bedömningsgrund. Här kan vi fundera på hur staten resonerar då vi har skolplikt i landet men då närvaro inte ska påverka betyget. Jag kan förstå att man i de teoretiska ämnena kan klara av att nå målen för godkänt och verkligen kunna visa upp att man kan och förstår det man ska utan att närvara på lektionerna. Det är betydligt svårare i de praktiska ämnena. Eleven kan ju inte visa för sin lärare att hon kan simma om hon aldrig är med på simlektionerna. Eller visa upp att hon kan delta i olika aktiviteter och ha ett gott rörelsemönster om hon sitter och tittar på från bänken. Till viss del kan eleven naturligtvis visa upp sina kunskaper trots bristande närvaro men det är betydligt svårare. För de högre betygen anser jag att man som lärare kan kräva en hög närvaro av eleven.

4.4 Förslag till fortsatt forskning/praktisk tillämpning

Att veta hur skillnaderna på de lokala och de nationella styrdokumenterna ser ut är en mycket viktig kunskap för alla som har koppling till skolans värld. Därför anser jag att forskningen kring detta är något som borde fortskrida hela tiden. Jämförelser som Tholin (2006) gör där han återvänder till samma skolor som några år tidigare och återigen gör samma analys av de lokala styrdokumenterna och sedan utvärderar vad som hänt är viktiga undersökningar. Jag tror det skulle vara nyttigt för alla skolor att någon analyserar deras dokument med jämna mellanrum. Gärna någon utan anknytning till just den enskilda skolan.

En fundering som väckts hos mig under arbetet är hur lärarna resonerar då de utformar sina skolors lokala styrdokument. Vad är det som gör att vissa skolor har kopierat de nationella styrdokumenterna rakt av medan andra skolor lägger ner massor med tid på att utforma sina egna? Intressant att ta reda på är också hur ofta skolorna arbetar med att uppdatera dokumenterna?

Eftersom det egentliga syftet med detta examensarbete är att jag som blivande lärare ska fördjupa min kunskap inom läraryrket så är den praktiska tillämpningen av resultaten viktiga att reflektera över. Självt anser jag att det främst är arbetet med att analysera de nationella och lokala styrdokumenterna som gett mig mycket kunskap inför framtiden. Det har gett en inblick i hur andra lärare och skolor resonerar samt att jag fått chansen att tolka och reflektera ännu mer över den nationella kursplanen i Idrott och Hälsa.

Estetik nämns i den nationella kursplanen som något som eleven bör kunna uttrycka med hjälp av rörelse. Estetik finns runt omkring oss hela tiden. Vi kan finna estetiken i vacker dans, ett perfekt mål i fotboll eller i samarbetet mellan människor. Detta är något jag vill ta med mig som blivande lärare och arbeta med att förmedla till eleverna.

REFERENSER

- Annerstedt, Claes; Bø, Kari; Dieserud, Elbørg; Elvestad, John och Strømme, Sigmund (2000). *Idrott – Hälsa – Livsstil Lärobok i Idrott och Hälsa för gymnasieskolan*. Göteborg: Multicare AB
- Annerstedt, Claes; Peitersen, Birger och Rønholt, Helle (2001). *Idrottsundervisning. Ämnet idrott och hälsas didaktik*. Göteborg: Multicare Förlag AB
- Annerstedt, Claes (2002). *Betygsättning i idrott och hälsa*. Att bedöma eller döma – tio artiklar om bedömning och betygsättning. Stockholm: Skolverket
- Björklund, Jan; Odenljung, Helene och Strandberg, Torkild (2009). *Vi vill att staten återtär ansvaret för skolväsendet*. Publicerad 2009-10-20
http://www.folkpartiet.se/FPTemplates/NewsPage_96479.aspx (Hämtad 2009-10-20 kl.12.55)
- Ejlertsson, Göran (2005). *Enkäten i praktiken – en handbok i enkätmetodik*. 2:a upplagan. Lund: Studentlitteratur
- Eriksson, Charli; Gustavsson, Kjell; Johansson, Therese; Mustell, Jan; Quennerstedt, Mikael; Rudsberg, Karin; Sundberg, Marie och Svensson, Lena (2003). *Skolämnet Idrott och hälsa i Sveriges skolor - en utvärdering av läget hösten 2002* -. Örebro Universitet. Institutionen för idrott och hälsa.
- Eriksson, Emmeli och Grandin, Linda (2006). *Idrott och hälsa – en arena för tjejer? – en studie om bedömning och betygsättning ur ett genusperspektiv*. Växjö Universitet
- Fjelkner, Metta (2008). *Det måste bli ett tydligt ansvar för skolan*. Publicerad 2008-07-22
<http://www.lr.se/lrweb/home.nsf/indexfrmset?readform&Url=http://www.lr.se/lrweb/Home.nsf/bykey/ZALC-7GVCGX?OpenDocument> (Hämtad 2009-11-20 kl.09:52)
- Gävle Kommun (2005). *Gävle kommuns skolplan 2005*. www.gavle.se (Hämtad 2009-10-05)
- Johansson, Bo och Svedner, Per Olov (2006). *Examensarbetet i lärarutbildningen. Undersökningsmetoder och språkligutformning*. Kunskapsföretaget i Uppsala AB.
- Karlefors, Inger (2002). *Att samverka eller...? Om idrottslärare och idrottsämnet i den svenska grundskolan*. Universitetstryckeriet Luleå
- Karlsson, Mia och Persson, Caroline (2007). *Att sträva mot målen - En studie om fyra idrottslärares tankar kring bedömning och betygsättning i Idrott och Hälsa*. Examensarbete. Göteborgs universitet
- Lindensjö, Bo och Lundgren, Ulf (2000). *Utbildningsreformer och politisk styrning*. Göteborg: HLS Förlag
- Lpo 94 (1994). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet*. Lärarboken (2005). Lärarnas Riksförbund.

Lärarnas Riksförbund (2008). *Kommunaliseringen utvärderas*. Publicerad 2008-11-06
<http://www.lr.se/lrweb/home.nsf/indexfrmset?readform&Url=http://www.lr.se/lrweb/Home.nsf/bykey/ZALC-7L5D7Y?OpenDocument> (Hämtad 2009-11-20 kl.09:56)

Lärarnas Riksförbund (2005). *Läraryboken*. Stockholm

Måhl, Per (2002). *Vad krävs nu? En bok om hur skolan kan se ut och fungera*. 5:e upplagan
 Stockholm: HLS Förlag

Nationalencyklopedin (1990). *Ett uppslagsverk på vetenskaplig grund utarbetad på initiativ av statens kulturråd*. Andra bandet. Höganäs: Bokförlaget Bra Böcker AB

Nationalencyklopedin (1994). *Ett uppslagsverk på vetenskaplig grund utarbetad på initiativ av statens kulturråd*. Trettonde bandet. Höganäs: Bokförlaget Bra Böcker AB

Sandahl, Björn (2002). "Att göra våld på den historiska utvecklingen" – idrottsämnet i det obligatoriska svenska skolväsendet 1960-2000. Svensk idrottsforskning 2, sid 32-35. 2002

Selghed, Bengt (2006). *Betygen i skolan – kunskapssyn, bedömningsprinciper och läraryboken*. Stockholm: Liber AB

Skolverket (2000). Kursplan för idrott och hälsa.

Skolverket (2001). *Bedömning och betygsättning – kommentarer med frågor och svar*. Stockholm

Skolverket (2008a). *Betygshistorik*. <http://www.skolverket.se/sb/d/208/a/6338> (Hämtad 2009-10-22 kl.14.26)

Skolverket (2008b). *Betygssystemet*. <http://www.skolverket.se/sb/d/1597/a/7140> (Hämtad 2009-11-13 kl.09.40)

Skolverket (2009). *Styrsystemet och betygssystemet*.
<http://www.skolverket.se/sb/d/208/a/3062;jsessionid=306D17FB2EF3DAF81DB6301ADCCD6C4A> (Hämtad 2009-10-20 kl.15.31)

Stigsson, Viktoria (2008). *Idrottslärares syn på bedömning och betygsättning i ämnet Idrott och hälsa*. Examensarbete. Högskolan i Halmstad

Tholin, Jörgen (2003). *En roligare dans? Svenska skolors första tolkning av innebörden i lokala betygskriterier i tre ämnen för skolår åtta*. Lic-uppsats. Högskolan i Borås

Trost, Jan (2007). *Enkätboken*. 3:e upplagan. Polen: Studentlitteratur

Törnvall, Maj (2001). *Uppfattningar och upplevelser av bedömning i grundskolan*. Malmö högskola

Utbildningsdepartementet (1994). *Grundskoleförordningen*. SFS nr: 1994:1194.
<http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=1994:1194> (Hämtad 2009-10-05)

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. www.vr.se (Hämtad 2009-10-28 kl.11.24)

BILAGOR

Bilaga 1 – Missivbrev

Hej!

2009-10-15

Jag läser sista terminen på lärarutbildningen på högskolan här i Gävle. Så jag skriver just nu min c-uppsats och syftet är att ta reda på hur väl de nationella styrdokumentet och de lokala styrdokumentet stämmer överens med varandra samt det lärarna i Idrott och Hälsa bedömer.

Deltagandet är naturligtvis helt frivilligt. Jag inser att detta kan ta lite tid att svara på men min förhoppning är ändå att du kan avvara den tiden och svara så utförligt som möjligt.

Svaren kommer att behandlas anonymt och det ska inte gå att koppla ihop en enskild individ med något skrivet i den slutliga uppsatsen. C-uppsatsen kommer att publiceras vid Högskolan i Gävle (www.hig.se) men endast där. Ventileringen av uppsatsen kommer ske torsdag eller fredag vecka 50.

Vid frågor kontakta mig eller min handledare Markus Holmkvist

Tack för Din medverkan!

Med vänliga hälsningar

Maria Bernäng

Maria Bernäng

E-mail: xxx

tel: xxx

Markus Holmkvist

E-mail: markus.holmkvist@uppsalaskolor.net

tel: 0703-56 99 02

Bilaga 2 – Enkäten

1. Ålder:
25-29år	30-34år	35-39år	40-44år	45-49år	50-54år	55-59år	60-64år	65+
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Kön:
- Man Kvinna
3. Hur länge har du arbetat som lärare?
- _____ år

Fråga 4-7 besvaras genom att välja den ruta som du anser stämmer bäst överens med hur din undervisning ser ut.

	Flera gånger i månaden	Minst en gång i månaden	Varannan månad	Två gånger per termin	En gång per termin	Annat
I vilken utsträckning förekommer <i>rörelse, rytm och dans</i> i din undervisning?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
4. I vilken utsträckning förekommer <i>livsstil, livsmiljö och hälsa</i> i din undervisning?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
5. I vilken utsträckning förekommer <i>natur och friluftsliv</i> i din undervisning?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
6. I vilken utsträckning har du informerat eleverna kring de olika betygsnivåerna?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐

Om du kryssat i ”Annat” på någon av frågorna var god att utveckla svaret.

7. Använder du något moment inom rörelse, rytm och dans som betygsunderlag?

Ja Nej

8. Använder du något moment inom livsstil, livsmiljö och hälsa som betygsunderlag?

Ja Nej

9. Använder du något moment inom natur och friluftsliv som betygsunderlag?

Ja Nej

10. Vilka former för bedömning, t.ex. typer av prov/test/iakttagelser brukar du huvudsakligen använda för att utröna dina elevers kunskaper/prestationsförmåga/utveckling etc.?

11. Vad utgår Du ifrån när Du bedömer elever och deras prestationer?

12. Vad är det mer specifikt som avgör om en elev når målen för Godkänd?

13. Hur mycket tid skulle du uppskatta att du lägger på varje enskild elev per månad? T.ex. genom observationer eller att tala med eleven.

Nedan följer några påståenden om vad som är viktigt i idrott och hälsa undervisningen.

A. Kryssa för de enligt din mening, **tre minst viktiga uppgifterna för skolans idrottsundervisning**, i rutorna till vänster.

B. Kryssa för de enligt din mening, **tre mest viktiga uppgifterna för skolans idrottsundervisning**, i rutorna till höger.

A	Det viktigaste med skolans idrottsundervisning är att eleverna får:	B
Minst viktig		Mest viktig
☐	14. utveckla sin kreativitet	☐
☐	15. förbättrad fysik	☐
☐	16. bättre självförtroende	☐
☐	17. kunskap i idrottsaktiviteter	☐
☐	18. lära sig att samarbeta	☐
☐	19. lära sig att konkurrera	☐
☐	20. kunskaper om idrott som samhällsfenomen	☐
☐	21. prova på många olika idrottsaktiviteter	☐
☐	22. lära sig att använda kunskaper från andra ämnen i ämnet Idrott och Hälsa	☐
☐	23. ha roligt genom fysisk aktivitet	☐
☐	24. springa av sig. Eleverna sitter så mycket idag.	☐
☐	25. lära sig att sköta sin hälsa	☐
☐	26. tävla	☐
☐	27. annat?.....	☐
☐	28. annat?.....	☐